

Palisademanifestet

OVERGANGEN for lydbånd, livemusikere, kor og dansere.
Bestillingsarbejde af Nationalmuseet i anledning af 25års
UNESCOfejringen i Jelling 2019.

Komposition & lyddesign: Kai Stensgaard og Tine K. Skau 2018/19

Baggrund:

Harald Blåtand kristnede danskerne. Danskernes dåbsattest står på Jellingestenen.

Hvad vi ved, er at Harald Blåtand, som den første danske konge med reel magt i Danmark, lod sig døbe omkring år 965. Herefter var danskerne pr. automatik kristne!

I Widukinds sakserkrønike fra 900-tallet skriver han, at danskerne har været kristne siden gamle tider, så det er rimeligt, at antage at overgangen fra hedenskab til kristendom pågik allerede fra 800-tallet. Overgangen til kristendommen var altså en lang proces, med rod også i de politiske forhold mellem Skandinavien og det nuværende Tyskland. I omkring 200 år, fra år 800-1000 opstod en ny bevidsthed på baggrund en anden og den gamle tro forsvandt ikke bare med et trylleslag, men den fladede ud.

De nordiske guder (især Balder, Odin og Thor) fik for mange danskere plads i en rummelig forestilling om Kristus. Det "at blive kristnet", var en stærk politisk manifestation – som nok gavnede Harald Blåtand politisk og magtmæssigt – men ikke havde den store daglige betydning for den jævne dansker – om han/hun så var bonde eller viking. Den daglige betydning ændrer sig kraftigt frem til middelalderen. Man kan nemlig kort og godt sige, at middelalder uden tro er middelalder uden mening.

Vi har ønsket, at belyse, hvordan kulturer og idéer er gensidigt udviklende. Vi insisterer – musikalsk - på, at lyset og glæden var en stor del af danskernes åndelighed før Harald Blåtand - og at danskerne bragte begge dele med sig ind i overgangstiden og kristendommens univers.

Kompositionen er bygget op i flere billedskabende lag.

Både som en rejse fra morgen til morgen og som en rejse gennem århundreder.

Følg musikken:

Det første minut, er vi i vikingelandsbyen og dens lydbillede. Skoven ved havstokken. Herefter er vi på vej over havet, og tankerne følger de sejlene.

Fra 3:25-5:35 er der kampe på fjerne kyster. Det er en historie om ran, kamp, bål og brand. Når krigerne vender hjem bringer de nye idéer/ melodier med sig.

Fra 5:35 musikken bølger frem og tilbage i et fletværk af gensidig påvirkning. Det hedenske og det kristne brydes dermed frem til finalen.

Tanken om solen som symbol (sol-vognen) og sol-motivet, mennesket der rækker mod solen, er meget stærkt.

I finalen fejrer vi lyset! Vi hører det gamle lys skinne igennem det nye. Det nye lys, der står på skuldrene af det gamle. Solen skinner kun så kraftigt, fordi gamle melodier og rytmer bor i den. Fordi et andet og ældre lys skinner igennem den. Derfor må I meget gerne synge med:

*Se nu stiger solen af havets skød,
Luft og bølge blusser i brand, i glød;
hvilken salig jubel, skønt alt er tyst,
medens lyset lander på verdens kyst!*

Om salmerne:

Salmemelodien Lazarus lå i sin grav (DDS 171b Mogens Helmer Petersen 1995), vores ældste danske melodistump Drømte mig en drøm og salmen Se, nu stiger solen (Oluf Ring, DDS 754) er Palisademanifestets umiddelbart genkendelige byggesten.

DDS 171s første melodifrase rummer på forunderlig vis både en masse vikingepondus og afsættet til det kristne musikunivers.

Til sidst i Palisademanifestet fusionerer Helmer Petersens melodi med Oluf Rings "Se, nu stiger solen" - en melodi, der på sin side bliver en kommentar og udvidelse af danskernes ældst kendte melodi "Drømte mig en drøm".

Mørtlen, der får det hele til at hænge sammen, er vores eget musikalske grundstof: Kompositionerne, vikingemelodierne, instrumenteringen, lydlandskabet og indspilningerne med kopier af historisk korrekte instrumenter.

Teksten til første vers af DDS 754 (Jakob Knudsen 1891) skrives på et tidspunkt i Danmarkshistorien, hvor danske (og nordiske) kunstnere har totalt spot på Det Nordiske Lys. Grundtvig genopliver Saxo og vores fælles-norrøne sagn- og mytehistorie. Vi har Sibelius, Carl Nielsen, Grieg, Skagensmalerne, Ewald, Baggesen, Öhlenschläger, Heiberg. Hjertet af den danske guldalder, ganske enkelt.

Jakob Knudsen skriver altså teksten med en brand af nordisk lys i baghovedet, og man kan med sindsro tolke såvel hedenske som kristne solsymboler ind ordene.

Vi håber, at vi med denne "musikantropologiske" tilgang, har givet Harald Blåtands åndelige brydningsværk en ny og tydelig stemme.

